

VOKIEČIŲ FILOLOGIJOS KRYPTIES APIBENDRINIMAS

Vokiečių kalbos svarba Lietuvoje gerokai sumenkėjo, nors yra ženklų ir vilčių, kad dėl verslo ir kultūros santykių bei padidėjusių lietuvių galimybių įsidarbinti Vokietijoje ši kalba vėl ras savo vietą ir jos studijų poreikis neišnyks. Tačiau aukštosios mokyklos priverstos taikytis prie naujos padėties.

Vokiečių filologijos krypties studijų programoms yra būdingas modernus sudarymo principas – orientavimasis į tikslus, rezultatus, jų sąsajas su dėstomų dalykų tikslais ir rezultatais. Todėl programos tampa vientisomis, o dalykų parinkimas – argumentuotu.

Siekama studijų programų dalykus numatyti ne tik pagal dėstytojų mokslinį-pedagoginį kompetentingumą, bet, visų pirma, atsižvelgiama į programos tikslus ir rezultatus. Daugelio dėstytojų mokslinė-tiriamoji veikla atitinka dėstomo dalyko metodologiją. Todėl studijų procese studentai supažindinami su autentiškais ir naujais mokslinių tyrimų rezultatais.

Programų tikslai, rezultatai yra grindžiami vokiečių filologijos metodologija, todėl yra aiški dalykų vidinė struktūra. Be to, atsižvelgiama į ryšius su kitais dalykais. Tokiu būdu siekiama tarpdalykinio požiūrio dėstant vokiečių filologijos dalykus kaip socialinius, humanitarinius.

Ypatingas dėmesys skiriamas bendrąsias kompetencijas ugdantiems dalykams, kurie sudaro studentams platesnes galimybes siekti karjeros darbo rinkoje ir atrasti taikomąsias vokiečių filologijos žinių ir kompetencijų sritis, pvz., tarpkultūrinis tarpininkavimas, edukacija (meno, pramonės pasiekimo ir kt. srityse).

Pagirtina, kad Vilniaus universitete atsirado gretutinių studijų modelis sekant užsienio pavyzdžiu, kur jau labai seniai daugelio sričių, ypač filologijos, studentai renkasi dvi specialybes, kad ateityje turėtų daugiau galimybių įsidarbinti. VU kaip buvo, taip ir lieka aukščiausių akademinų tikslų siekiantis universitetas, sudarantis įvairiapusę, gilią studijų programą ir keliantis labai didelius reikalavimus studentams.

Gretutinės studijos VU yra ypač reikšmingos orientuojantis į studentų poreikius, nes sudaro galimybę jiems patiems prisimti atsakomybę už pasirinktą studijų kryptį, siekti joje žinių ir profesionalumo. Taikomi inovatyvūs interaktyvieji metodai, orientuoti į mokymosi paradigmą, t.y. diskusijos, savirefleksija, saviįsivertinimas, darbas komandose, grupėse. Tokiu būdu studentai įgyja ne tik žinių, bet ir gebėjimų, būtinų savarankiškam mokymuisi per gyvenimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VU nepakankamai viešinamos gretutinės Dalyko pedagogikos studijos, nes nei vienas iš studentų šios krypties nėra pasirinkęs, nors absolventai ir darbdaviai ypač akcentavo vokiečių filologijos studentams karjeros galimybes švietimo srityje.

Kai kuriose programose (LEU Vokiečių filologija, švietimo ir ugdymo kryptis) siekiama tik formalių tikslų. Pastarieji nurašomi dokumentų tekstais, o rezultatai formuluojami šiuos

tikslus formaliai išskaidant į sudedamąsias dalis. Nepakankamai gilinamasi, koku būdu šie rezultatai gali būti pasiekiami ir į kokias studentų kompetencijas jie yra orientuoti. Kadangi ši programa stokoja orientavimosi į vokiečių filologijos dalyko taikomąsias sritis, tuomet ji tampa pernelyg akademiška. Studentams iš tiesų trūksta praktinių gebėjimų dirbti su vaikais, tuo pat metu filologijai lieka nepakankamai kreditų, tad išėina, jog studentai neįgyja pakankamo išsilavinimo dirbti kitokį nei mokytojo darbą. LEU VF magistrantūros programa apskritai neaišku į ką yra orientuota, ji neatitinka keliamų tikslų, taigi tokia, kokia yra dabar, negali būti tęsiama. Blogai yra tai, kad programos rengėjai neįsiklauso į tikrai girdėtas socialinių dalininkų rekomendacijas ir nesiimama priemonių kuo greičiau plėsti studentų kompetencijas, leisti jiems studijuoti bent dvi specialybes, kad absolventai galėtų mokytis ne tik vokiečių kalbą, bet ir kitą dalyką.

Vokiečių filologijos bakalauro studijų programos tiek VU, tiek ir LEU yra orientuotos į vokiečių kalbos dalykus ir per mažai dėmesio skiriama literatūrai kaip itin svarbiai vokiečių filologijos sričiai, ugdančiai studentų giluminį, visybinį vokiečių filologijos mokslo esmės suvokimą. Dėl šios priežasties studijų procese stokojama dėmesio studentų vertybinių orientacijų ugdymuisi, nors pastarosios yra būtinos šiuolaikiniam universitetiniam išsilavinimą įgijusiam specialistui. Literatūros dalykų stoka programoje ateityje gali tapti studentams barjeru renkantis šią sritį magistrantūros ar doktorantūros studijose.

Vytauto Didžiojo universiteto magistrantūros programa „Verslo komunikacija vokiečių kalba“ nėra akademiška, bet labai konkreti, orientuota į praktinius rinkos poreikius, sprendžiant pagal absolventų ir darbdavių pasisakymus, atrodo reikalinga ir pasiteisinanti. Studijų programą vykdančios katedros darbuotojai, jau sugebėję išplėsti savo mokslinių interesų lauką, kad galėtų pasiūlyti tokią magistrantūros programą, ir ateityje galės paslankiai reaguoti į visuomenės poreikius. Ši studijų programa kiek panaši į gretutinių studijų modelį, bet kol tokios VDU neįvestos, tad kol kas nelabai aiškus balansas tarp humanitarinės ir ekonomikos sričių.

Vokiečių filologijos ir pedagogikos krypties studijų programų
vertinimo ekspertų grupės vadovė

Doc. dr. Nijolė Merkienė

